

A halott vallomása

Tanulságos és idegresegtető fabula kezdő detektívregényírók számára

ELŐSZÓ,

melyben a szerző megvilágítja egy tömör mondatral a borzalmas esemény kiindulópontját.

A kolozsvári rendőrségen néhány hete megkezdtek a rendőrségi jegyzőkönyvek felülvizsgálását.

I. FEJEZET,

melyben egy rettentő eset homályos körvonalai kezdenek kibontakozni.

A rendőrtisztviselő, aki a rendőrségi jegyzőkönyvek felülvizsgálásának nehéz és háládatlan munkáját végezte, hirtelen a fejéhez kapott és görögös nézésével egy jegyzőkönyv fedőlapjának feliratához tapadt. A felirat ez volt:

Depositum mortui.
(Egy halott vallomása.)

Megosipte karját: hátha téved. Nem tévedett. A különös felírás változatlan maradt. A komoly rendőrségi ábrák kizárnak minden tréfát és lehetőséget — gondolta a lelkiismeretes tisztviselő, akinek borzongató középkori boszorkányságok tűntek fel emlékezetében. Majd erőt vett magán és olvasni kezdte a poethamus irást. A jegyzőkönyv 1922 január 4-ről volt kelteve és Muresán Péter nevű 58 éves kolozsborsai születésű és illetőségű mézeskalácskereskedő feljelentését tartalmazta. Muresán vallomása szerint ismeretlen tettesek január 2-án feltörvén pénzéjét és kamráit, onnan mézeskalácsokat, viaszt és kész templomi gyertyákat loptak el. A hibátlanul legépelte jegyzőkönyv alapján látszott a halott Muresán részkető és bizarr elírása. „Semmi kétség — állapította meg a tisztviselő, aki ifjabb korában spiritizmusmal is foglalkozott, valamelyik kollégám Muresán szellemét idézte be és annak vallomását foglalta a jegyzőkönyvbe. Mindenesetre különös eset. Vajjon mit szól hozzá a kapitány?”

II. FEJEZET,

melyben a szerző a központi főkapitányságot egy megbolygatott méhrajhoz hasonlítja.

A kapitány, mikor meglátta a jegyzőkönyvet, kiejtette a szívart a szájából. Akik az illető kapitányt ismerik, azok tudják, hogy ez csak a legnagyobb izgalom esetén szokott előfordulni. A kapitány olvasta a jegyzőkönyvet megegyezően, aztán újra és megint újból. Mikor megunt, akkor újra kezdte. Elolvasta kilencvenkilencszer anélkül, hogy megértette volna a misztikus ködbe burkolózó jegyzőkönyv címe és tartalma között az összefüggést. „Ha meghalt Muresán, — gondolkodott a kapitány — hogy tett vallomást? De ha már vallomást tett, hogy írta alá szelleme a jegyzőkönyvet? Nem, nem értem. A homályban valami borzalmas büntény lappanghat. Megmutatom a prefektusnak. Vajjon mit szól hozzá az öreg?”

III. FEJEZET,

melynek kezdetén az ügy még jobban elsötétül, hogy azután egy frappáns fordulattal a világosság fényzőne ragyogjon Muresán Péter kolozsvári mézeskalácsos érintetlen sírján.

A második fejezet címétől eltérően csak a harmadik fejezet elején kezd a központi főkapitányság egy megbolygatott méhrajhoz hasonlítani, mivel a prefektus széleskörű nyomozást rendelt el a rejtélyes ügyben. Fűrge és élelmes detektívek vágattak a városban és a vidéken, hogy élve vagy halva előkerítsék a jó Muresán Pétert, aki a titok zárának kulcsát hordozta magánál. A detektívek Kolozsborsára is eljutottak és meglátogatták Muresán Péter sírját. A keresztfán ez állott:

Itt nyugszik
Muresán Péter
megh. 1921 jan. 28.

Az egyik detektív, aki nem volt logika híján, fejéhez kapott és zavart mosollyal jött vissza Kolozsvárra. Jelentkezett a kapitánynál.

— Kapitány ur kinyomoztam az ügyet.

— Hol van Muresán?

— A sírban.

— Tehát mégis? Ugyebár szellem-idézés?

— Dehogy kapitány ur. A gépirókisasszonyunk szórakozott volt, ennyi az egész. Szegény Muresán 1921 január 4-én tényleg jegyzőkönyvbe mondta panasztát, amelyet alá is írt és

viasszat az őt falujába, ahol nem várta be a rendőrség nyomozásának eredményét, három hét múlva meghalt. A gépirókisasszony, aki egy sötét téli reggelen, az éjszakai álom kellemes utóízével, szórakozottan gépelt 1921. dátum helyett 1922-öt írt, amikor Muresán bácsinak már a tulsó oldalába kezdtek ott lent a bogarak. Ez még csak megjárta volna, de a jegyzőkönyv felzetére depositum interogatulni (a ki-kérdezett vallomása) helyett depositum mortui (a halott vallomása) gépelt tévedésből és ezzel zavarta meg a fejünket.

A kapitány mélabusan jóváhagyta: — Csakugyan megzavarta... Muresán Péter kolozsborsai mézeskalácsos jegyzőkönyvét egyébként ad acta tették. (f. l.)

Németország még fizet, de bejelenti, hogy tovább nem bírja

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, július 19. A „Berliner Tageblatt“ jelentése szerint a belpolitikai válság ideiglenesen halasztást szenvedett.

A kormány újjalakítását üszre halasztották.

A birodalmi gyűlés megszavazta a köztársaság védelméről szóló javaslatot.

A szocialista lapok remélik, hogy a kormány újjalakítására realizálódni fog a német proletáriátusok frontja és így teljes erővel vehetik majd fel a küzdelmet. A „Freiheit“ azt írja, hogy a német munkásságnak készülni kell az új harcokra, hogy kellő súlyal vehesse fel a küzdelmet a monarchista pártok ellen.

A Reichstag tegnapi ülésén megszavazták a pénzügyi és hiteljavaslatokat.

Politikai körökben úgy tudják, hogy a Reichstag üléseit október 26-ig elnapolják.

A német kormány jegyzőket intézett a szövetségi kormányokhoz,

melyben ismétlem hangsúlyozza, hogy

Németország nem tud többé eleget tenni a fizetési kötelezettségeinek.

A német kormány emlékezteti a szövetségi kormányokat a már átadott memorandumban foglaltakra és reményének ad kifejezést, hogy a szövetségi kormányok helyt adnak a memorandumban foglaltaknak. A kormány különben tegnap elküldötte a jóváéleli bizottságnak a július 15-én esedékes volt 32 millió aranyárka jóváéleli összeget.

Németország a népligában

Párisból táviratozzák, hogy a népliga elhatározta, hogy meghívja Németországot is, vegyen részt az ülésekben.

Párisi jelentés szerint Poincaré jegyzőket intézett Londonba, amelyben közli, hogy mindaddig nem tudja precizizálni Lloyd George-szal való találkozásának időpontját, míg nem ismeri az angol álláspontot a jóváéleltre vonatkozólag.

Ezeresztendősi zsidótemetőt tártak fel Köln mellett

Akik rabbenu Gerson korában mártírhalált haltak. Hol halt meg a Talmudban említett nahardeai Androliani?

Prága, jul. 15.

Köln mellett, az ókori Agrippa kolónia helyén, ósrégi temetőt tártak fel a múlt héten. Költől Deitzig több száz munkás új vasutvonalat épít. A talaj sok helyütt laza és süppedős és a vonal egyes részletein két méter mélységig is fel kellett a földet ásni, hogy szilárdabb réteget érjenek. Az egy méter vastag felső agyagos réteg alatt itt-ott közönszerű akadályokba ütközött az ásó. Eleinte nem törődtek ezzel a munkások. Később észrevették, hogy nem egyszerű kőzetet, hanem megkövesült csontokat tárnak ki a földből, néha egész csontvázakat is. A dolgról jelentést tettek Kurt Reinkamp mérnöknek, a vonalépítés vezetőjének, aki mellékesen archeológiával is foglalkozik. A tudós mérnök rendszeresbb ásatásra utasította a munkásait, jéformán minden ásványt szemmel tartott és ennek a körülménytől, lelkiismeretes munkának az lett az eredménye, hogy

egy óriási temetőt tártak fel néhány nap alatt Köln és Deitz között azon a területen, ahol valamikor az Agrippa-kolónia temetője lehetett.

A további ásatást most már a hatóság és a múzeum igazgatósága vette a kezébe. Az ásatásokat irányító szakemberek előbb azt hitték, hogy ókori római temetőre akadtak a Krisztus után való harmadik századból. De erről

a feltételezésről elállottak, mert egyetlen szakfogót se találtak és más jelekre sem, amelyek a rómaiak temetőkezéi módjára vallottak volna.

Valamelyik munkás egy meglehetősen ép csontvázat talált.

A csontváz homlokcsontján két tallernagyságu cserépdarab hevert, a két keze mellett két vékony fapálcika. Ruhafoszalványokat is találtak a sírban, valami hosszabban csikozott szövetet és egy darab pergament.

Most már bizonyosnak látszott, hogy ósrégi zsidó temetőre bukkantak. Csak még a temető korát nem tudták megállapítani, mert a kőcsontok mellett az említett pergamen-darabon kívül semmi se találtak, ami erre vonatkozó felvilágosítást adott volna. Magáról a pergamenről pedig az írás jéformán teljesen lekopott és

csak hosszas vizsgálódás után kibetűzték négy latin betűt: A. N. D. R.-t, ami a halott nevének kezdőbetűi lehetnek.

A lelet óriási szenzációt keltett, mert mindent összevéve, támaszpontot nyújtott arra a föltevésre, hogy az Agrippa-kolónia zsidó temetőjére akadtak. A harmadik században ugyan a keresztények még zsidó módra temetkeztek, de kizárható, hogy akkor még nem volt keresztény egyházkezegek a római kolónián, a talált csontvázak

tehát csak zsidó sírokból kerülhettek ki. A tudósok nem álltak meg emellett a megállapítás mellett és még messzebbmenő következtetésekre ragadtatták el magukat. Azt állították, hogy

a felásott sírban nahardeai Androliani feküdt, aki a Talmud Jebamot traktátusának (115-ik oldal) tanúságtétele szerint a babilonai Nahardeából kivándorolt, hosszú bolyongás után az Agrippa-kolónián megletelepedett és innen küldött vádlevelet a feleségének, aki Nahardeában maradt.

Csak a pergamen négy betűje támasztotta meg ezt az érdekes hipotézist, de a tudósok ragaszkodtak hozzá, mert óriási értéke lett volna a fölfedezésnek, ha az A. N. D. R. betűs pergamen a talmudi állítás történelmi dokumentumként kerülhetett volna be a német archeológiába.

A további tétellek azonban fölbortolták ezt a kalandos szép föltevést. A további leletek ugyanis nem voltak annyira érdekesek, de tanulságosabbak voltak és több anyagot szolgáltatottak a pozitív irányban kutató tudományoknak. Mert

találtak tömegsírokat és elszórtan olyan csontvázakat is, amelyek úgy álltak a földben, mintha beleje cövekelték volna őket.

Az ez alapon történt vizsgálódás elterítette a kutatókat az első föltevéstől. Kétségtelenül megállapították, hogy a sír szíveg valóban zsidó temető volt, de nem a harmadik századból való, hanem sokkal későbbi korból,

valószínűleg a tizenegyedik századból, abból az időből, mikor Kölnben világhíres zsidó hitközség volt. Talán éppen a „gálat falkyája“ néven ismert rabbenu Gerson, vagy a „Rabiah“: rabbi Eliezer ben Joel Halévi kortársait zavarta fel ezredes álmából a vasutépítők ásványtege.

A föltárt ósrégi zsidó temető rejtelmet véglegesen a kölni hitközség rabbija oldotta meg. Ráirányította a kutatók figyelmét arra a körülményre, hogy tömegsírokat találtak és csontvázakat álló helyzetben. A zsidók nem temetnek tömegsírokban halottaikat, még kevésbé állóhelyzetben. A zsidó kegyelet nem tudott megbarátrózni csak a pogány szokásokkal. Valószínű, hogy valami nagy zsidóüldözés áldozatai feküdtek ebben a temetőben. Zsidók, akiket megátámadtak, százsámra leöldöttek és az után tömegsírokba vetették őket. Az álló helyzetben csontvázak pedig arra vallanak, hogy

sokat élve temettek el az ősi Agrippa-kolónia temetőkező helyén.

Mintán pedig rabbenu Gerson idejében nem voltak ilyen rettentő arányú zsidó megszárlások, az üldözés idejét későbbre kell tenni, vagy a tizenegyedik század végére, vagy 1283-ra, mikor Mainzban legelőször illették vérváddal a zsidóságot és amikor Kölnben is halomzámra ölték a zsidókat, a megmaradtakat pedig kikergették.

Az archeológusok elfogadták a tudós rabbi véleményét és a további kutatás során kétségbevonhatlan bizonyítékok alapján véglegesen megállapították, hogy a föltárt zsidó temető 1200 körül való és a zsidó mártírok erei feküdtek benne hosszú ezer esztendőn át.

A temetőt átadták a zsidó hitközségnek, amely intézkedett, hogy a csontmaradványok méltóbb helyre kerüljenek. Hosszu kecsisírokon viszik a tizenkettedik század halottait a zsidó temetőbe. Öt nap óta tart már a nagy temetés.

Peter Uhle

Lábrakaptak az ir felkelők. Dublini jelentések szerint az utcai harcokban a köztársaságisk ismét győzedelmeskedtek és nagy vereséget okozva a kormánycsapatoknak, visszavonulásra kényszerítették őket. Cora városát a felkelők birtokukban tartják.

Rabbibölcs mond

Ezen a pison könom és kseket köratbi Lac két józai

A szandoci bkomer arcoal állitbéli kereskedő.

— Csudtévő a kereskedő — ártomat és volt ústokkal, hogy azszavolat.

— És miért megátkozta? — böles.

— Hogy mie rekedő. És száé daban özönlöttelmak a volt üzletparancsszava tud

— Takarodj kereskedőre — ne téged érjen akártal mondatn

— Engem? kereskedő — de

— Milyen s hettél el baráto böles rabbi caö nagyon föl veg

Ünnap estéj község minden és imádkozik. Eszreveszi, hogy ségi előjáró fo sápad.

— Mi baj? rabbi — mi tö

— Hogy az előjáró — Egy szerencsém tem haszról, kulcsra zárnai.

be talál menni — Ne fé meg a rabbi f mind iti vanna

— Ismét len a hazaár ügyben érde A kormánypp sajtó akciójá kormány elr oktatásügyi le a Stere e lyet annak i many megsz ura elrendel ben elutasit nácsának ja Stere Cons egyetemi t teratásés tudományos nést kellett, tanácsának után nem v rezott eluta ták politika many ura hazasárlás tudost és p szállás alai mist illetve győzelem e ják, hogy sön felébre annyira a mint iská használja Stere ügye válságban kormány s litikai sk

— Lez jelentik: egyik ket mellett p négyezsm A pilóta 6 háltak.

Ha gyorsan kinyitni, pontosan kinyitni és jó tűzifát akar, forduljon Frenkel-fatelephoz (volt Janovits és Tsa) Strada Apriljanaz 10 (Nyitvatartás) 12. Telefon 2-00, 4-01, 2-27.

Po

Rabbi Lach bölcs mondásaiból

Ezen a címen a német könyvpiacra könyv jelent meg. Finom és kedves visszaemlékezéseket közöl a szandeci bölcs rabbi Lachról. Mutatóba íme két józsu eset.

A szandeci bölcs rabbi Lach-hoz komor arccal állított be az egyik helybéli kereskedő.

— Csudát látok oaddik, — mondotta a kereskedő — átkozd meg az én barátomat és volt üzletársamot, de olyan stókkal, hogy az isten is meghaligassa szavadat.

— És miért akard a barátodat megátkoztatni, — kérdezte csöndesen a bölcs.

— Hogy miért? — válaszolt a kereskedő. És száján féltárgyaltan áradóban ömlöttek a gyűlölködő szavak, a volt üzletárs ellen. Csak a rabbi parancsszava tudta elhallgattatni.

— Takarodj! — kiáltott a rabbi a kereskedőre — és úgy vigyázz, hogy ne léged érjen az átk, amit barátodra absztal mondatni!

— Engem? — döbönt vissza a kereskedő — de miért?

— Milyen sok gonoszságot követettél el barátod ellen, — mondotta a bölcs rabbi csöndesen — hogy ilyen nagyon jól vagy háborodva ellene!

— Úgynevezetesen a hitkezés minden tagja a tempomban van és imádozik. Egyezzer csak a rabbi észrevesszi, hogy a mellette álló hitkéségi előjáró fejéhez pap és hitetlen elcsapad.

— Mi baj? — kérdezi sugva a rabbi — mi történt?

— Hogy mi történt? — válaszol az előjáró — szerencsétlenség történt. Egy szerencsétlenség! Amikor elmentem hazulról, elfelejtettem a kamrámat kulcsra zárni. Rabbi! Ha most valaki be tud menni...

— Ne félj semmit, — nyugtatja meg a rabbi finom iróniával — hiszen mind itt vannak.

— Ismét megindítják Stere ellen a hazaárulási eljárást. A Stere ügyben érdekes fordulat állott be.

A kormányparti és a féllenzéki sajtó akciójának eredményeképpen a kormány elrendelte, hogy a közoktatásügyi minisztérium folytassa le a Stere elleni vizsgálatot, amelyet annak idején az Averscu-kormány megszüntetett. A vizsgálatot újra elrendelő minisztertanács egyben elutasította a jassii egyetem tanácsának javaslatát, amely szerint Stere Constantint helyezze vissza egyetemi tanszékére. A minisztertanács határozata politikai és tudományos körökben óriási feltűnést keltett, mert a jassii egyetem tanácsának egyhangú határozata után nem várták a kormány határozott politikai körökben, hogy a kormány újra megújítja Stere ellen a hazaárulási vádját, amellyel a kiváló tudóst és politikusát a német megszállás alatt tanúsított magatartása miatt illette a nacionalista esztendő győzelem elő mámorában. Ugy tudják, hogy a liberális kormány későn felébredt lelkiismerete nem is annyira a vádakát skarja tisztázni, mint inkább politikai eszköznek használja fel az újból felkavart Stere ügyet, hogy a súlyos politikai válságban a figyelmet elterelje a kormány sikertelen gazdasági és politikai akcióiról.

— Lezuhant repülőgép. Párisból jelentik: A varsó-párisi repülőjárat egyik kettősfedelű gépe Strassburg mellett propellertörés következtében négyezszáz méternyi magasságból lezuhant. A pilóta és négy angol utas szörnyethaltak.

Hogy indult a fehér terror

Garami Ernő leleplezései

Garami Ernő, az első magyar forradalom szociáldemokrata minisztere „Forrongó Magyarország” címen most tette közzé a forradalmakra való visszaemlékezéseit. Értékes és tanulságos írás ez. Garami, a politikus és publicista a személyével kapcsolatos eseményeket úgy állítja be, mint egy darab rohanó történelmet. A könyvek azt a fejezetét adjuk itt, amely a fehér terror megindulását írja le.

Akkoriban érkezett Pestre Horovitz Nátán amerikai ezredes, akiről csakhamar köztudomású lett, hogy a nemzeti hadsereg atrocitásait és a kegyetlen zsidóüldözéseket kell különösebben megvizsgálnia. Néhány nap múlva megismerkedtem vele, feltártam előtte súlyos eggedalmiságait és közzöttem vele Duna-túlról való információimat. Horovitz feltűnő tartózkodással beszélt ezekről a dolgokról, majd pedig, amikor egy-két eset elmondásával sarokba szorítottam, kijelentette, hogy ő már bejárta a Dánántult: a hírek tücsöttek vagy egyszálalán valótlanok, amint azt maguk a zsidó hitközségek vezetői közölték vele. A zsidó iróniája úgy akarta, hogy éppen ebben a pillanatban jelentette be nála egy fiatalembert, aki személyesen absztal panaszt tett arról, hogy mi történt vele Siófokon. Horovitz a jelenlétemben hallgatta ki az illetőt, aki folyékonyan beszélt angolul és am gyűlölettel nem ijedt meg, amikor az ezredes ráfordmedt:

— Csak olyan dolgokról beszéljen, amelyeket ön maga tapasztalt, nem pedig olyanokról, amelyekről csak hallott.

— Csak saját tapasztalataimról fogok beszélni, — mondotta kesernyés mosollyal.

— És aztán elmesélte, hogy miként hurcolták ki Siófokról katonák a közeli határba és miként verték véresre pusztán és egyedül azért, mert — zsidó!

Horovitz ezredes ur erre még valamit próbált:

— Vétközzék le, — mondotta — mutassa meg a veres nyomaint.

A fiatalember eleget tett a felszólításnak és megmutatta elbizott testét. Rettenetes volt nézni... Horovitz ezredes ur zavartan motyogott valamit. Nagyon szégyellte magát enélőitem. De azért nem szégyellte mánsip közzötetni a lapokban azt a nyilatkozatot, amelyben letszadta a fehér terror létezését... Helyette szégyelték magukat az amerikaiak, akik rövidesen vissza is hívták ezt a nemesszivű urat.

Néhány nappal később a nemzeti hadsereg bevonult Budapestre, mintán néhány órával előbb a románok kivonultak. Egy nappal később sir George Clerk a lakására pártközi konferenciát hívott össze, amelyen valamennyi párt és valamennyi szánóttetővő poliikus megjelent és amelyen már Horthy is részt vett. Clerk ezt az értekezletet azért hívta össze, mert látta, hogy Friedrichék makacsokdsával szemben csak úgy érhet el eredményt, ha most már határo ottan lép fel és ha a kormányt is az első dilemna elé állítja, hogy vagy teljesítik az antant követeléseit, vagy ő elutaszik, amely esetben Magyarországot a béketárgyalásokra továbbra sem hívják meg. Az értekezletet maga sir George Clerk nyitotta meg angol nyelven felolvasott deklarációval, amelyet szatán Apponyi fordított le. A deklaráció rendkívül éshangu volt és mindkét párttól várták. Ebben a deklarációban kijelentette sir George Clerk, hogy az antant semmiesetre sem ismeri el a jelenlegi miniszterelnököt, hogy koncentrációs kormány alakítását követeli és hogy ol a választásokat követel, amelyekből a szövetségesek láthatassák, hogy azok az egész magyar népnek olyan megnyilatkozásai voltak, amelyeket a Magyarországon kívül eső világ is elfo-

gadhat. Kijelentette, hogy nagyon sok forog kockán, mert ha most nem sikerül a Friedrich kormány elávólitása és olyan kormány alakítása, amint az antant követel, akkor ő olhgyja Budapestet „azzal a szomorú tudattal, hogy Magyarország önként rohan vesztébe”. Ideiglenes kormány alakítását követelte — „olyan kormányt, amely alkotmányosságánál fogva kizárja a pártpolitikát”.

A deklaráció rendkívül nagy hatást tett. Most már egészen nyilvánvaló volt, hogy Friedrich pozíciója menthetetlen, ami csakhamar kitűnt az összes felszólalásokból. A mégnésook valamennyien Friedrich ellen foglalnak állást, természetesen a demokratikus pártok képviselői is. Ezen az értekezleten Rubinek Gyula, Szmeccsányi György és Ereky képviselők az akkori „intanzigens keresztény” irányzatot, vagyis Friedrich érdekeit. Már nspokkal előbb kialakult a demokratikus pártok vezetői között az a hangulat, hogy Apponyi kérják fel a miniszterelnökség vállalására. Apponyi ugyanis az utóbbi időben rendkívül megértőnek és megbízhatónak mutatkozott. Állandóan nagy haraggal nyilatkozott a Friedrich-kormány ideje alatt történt atrocitásokról és a kormányzárkólt szított gyűlölködő antiszemizmusról; nyilatkozataiból kitűnt, hogy azok közé a kevesek közé tartozik, akik az elmúlt eseményekből valóban tanultak és akik a beállott pillanatnyi politikai konjunkturát semmiképpen sem skarják arra felhasználni, hogy Magyarországot politikailag oda vezessék vissza, ahol a forradalom előtt volt. Nem csinált titkot

abból, hogy a duántuli borzalmakat és a Friedrich kormány felekezeti uszításait ugyanolyan szörnyű bajnak tartja, mint magát a bolsevizmust és ugyanugy elítéli.

A baloldali pártok vezetői tudták, hogy a jogegyenlőségnek, a polgári jogbiztonságnak, általában a polgári jogrend megszilárdulásának semmiféle objektív garanciái nincsenek abban a pillanatban. Személyi garanciákat kerestek tehát és ezért egyeztek meg abban, hogy Apponyit fogják a miniszterelnökségre ajánlani, mert hiszen az ő hazafias és keresztény voltát komolyan senki sem gyanúsíthatta meg, másfelől az ő európai látókőre és, bár a mienktől rendkívül messzeeső, de becsületes meggyőződésből fakadó világnézete és egész egyénisége is garanciát nyújtott volna arra, hogy amit vállal, azt állni is fogja. Ebben a pillanatban ez volt a legfontosabb. Ezért odáig meadtünk, hogy kijelentettük, hogy úgy tárgyi, mint személyi kérdéseket a lehető legmesszebbmenő engedelményeket fogjuk tenni, ha a koncentrációs kabinet élére Apponyi kerül, helóti nehézségeket kellene támasztanunk abban az esetben, ha más politikns kerülne e kormány élére, akihez a személyes bizalmunk kisebb. Ilyenformán a Clerk-féle értekezleten különös helyzet alakult ki. Egyfelől a demokratikus pártok, beleértve minket, szociáldemokratákat is, Apponyi miniszterelnöksége mellé állottak és olyan politikusok támogatták őket ebben, mint Bethlen, Andrássy Gyula, Rakovszky István, másfelől meg a kormányhatalmat pillanatnyilag kezében tartó „keresztény és nemzeti” politikusok eleinte szegyenkezve, később sarokba szorítatva, mind ryltabban Apponyi ellen léptek föl, mint akik sem elég kereszténynek, sem elég nemzetiak nem tartanak!

Ostrom Rathenau gyilkosai ellen a salachi vártoronyban

Hogyan készítette elő a C-szervezet a gyilkosságot

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, július 19. A berlini rendőrségnek sikerült a Rathenau elleni gyilkosság előzményeit kideríteni. Az „Aufrecht” nevű összeesküvő társaság egyik ülésén Hans Stubenrauch gimnázista felvetette az eszmét, hogy Wilhelm Winterrel együtt, akik német nemzeti körökben elszánt terroristának ismertek, meg fogja gyilkolni Rathenaut. Stubenrauch kifejtette, hogy Rathenau műveinek elolvasása után minden nemzetien gondolkodó németnek egyetlen gondolatja lehet, hogy az ilyen veszélyes embert el kell tenni láb alól.

Azt ajánlotta, hogy Rathenaut a Reichstag egy ülésén löjjeék agyon,

Günther azonban Rathenau lakásán való meggyilkoltatás mellett volt. Akkor nem tudták megegyezni és a gyilkosságot elmaradt. Hans és Werner Techow az Erhardt-brigád és a C-szervezet tagja, akik szintén jelen voltak a tanácskozáson, az eszmét újra felszínre hozták. Junius tizenhatodikán az ügy már annyira előrehaladott stádiumban volt, hogy

Techowék lakásán már valóságos bizottság ült össze a gyilkosság végrehajtására.

A bizottságban Fischer és Kern is helyet foglaltak. Hosszu megbeszélés után úgy határoztak, hogy a gyilkosságot Fischer és Kern fogják végrehajtani, mert ők voltak a társaság legjobb célzóírói. A rákövetkező napon Günther Hans, Techow, Fischer és Kern egy berlini vendéglőben találkoztak és Küchenmeister gyáros-hoz mentek. Előadták neki szándékaikat és autót kértek tőle. Rövid habozás után Küchenmeister rendelkezésükre bocsátotta az autómobil.

Fischer és Kern kiutastak a Grunewald egy elhagyatott helyére, ahol a titkos szervezet fagyvereivel lövőgyakorlatot tartottak.

Junius tizenhatodikán Werner Techow, továbbá Fischer és Kern teljesen felkészülve indultak el gyilkolni.

Az autómobil Techow vezette.

Rathenau gyilkosainak felfedezéséről a következő részleteket jelentik: Vasárnap este a hallei rendőrségen két kiránduló jelentkezett, akik előadták, hogy a salachi vár tornyában világoasságot láttak. Rögton az a gyanujuk támadt, hogy Rathenau gyilkosai rejtőznek ott, mert tudták, hogy a várban remete életet élő Stein író nem tartózkodik otthon. A rendőrség szonnal kivonult a várhoz és erőszakkal behatolni igyekeztek, ami azonban csak hosszú idő után sikerült, amikor megerősítés érkezett. A gyilkosok ezalatt kiállottak a torony erkélyére és onnan intgettek a főmegnök és ítették Erhardtot a híres tengerészdandár szervezőjét.

Amikor a rendőrtisztviselők a torony ajtaját fejszecsapásokkal bezúrták, a gyilkosokat már holttan találták.

Mindkettő főbe lötte magát. A német rendőrség mintaszerűen dolgozott, mert hiszen éppen ezt a kerületet tartották körülzárva. A kétmillió márkás jutalmat mindeu valószínűség szerint az a két kiránduló kapja, akik a rendőrséget nyomra vezették.

Megnyílt! Schwartz Ignác
könyv- és papírkereskedése
Olcsó árak! Str.G.Baritú (Malom-u.) 16

Ponyva kölcsönzés! Uj és használt zsákok eladása!
Stern Samu, Timisoara, Iroda: I., Piata Unirei (Losonczy-tér) 4. Telefon 472. Zsák- és pongvaraktár: IV. Bem-utca 28. 4222-1

HIREK

A trónörökös pár Kolozsváron. Károly trónörökös és neje ma autón Kolozsvárra érkeznek. A trónörökös pár Temesvárról jön, ahol résztvettek az országos atlétikai versenyen. Ebből az alkalomból a rendőrprefektúra elrendelte, hogy minden magánházat és középületet fel kell lobogozni. A látogatás magánjellegű. A trónörökösnek, aki még nem járt Erdélyben, meg akarja látogatni Kolozsvár hivatalos, jótékonyági, kulturális és gazdasági intézményeit.

Jorga Miklós Kolozsváron. Jorga Miklós történettudós és ellenzéki politikus ma délelőtt Kolozsvárra érkezett. Jorga kolozsvári útját az erdélyi ellenzéki pártokkal való tárgyalásokkal hozza kapcsolatba. Jorga ma este hét órakor a román nemzeti színházban előadást tart a regát politikai erkölcséről.

Bukarestben fogják tárgyalni a török-görög békét. Londonból tájékoztatják, hogy a török-görög béketárgyalások színhelye — a Daily Telegraph szerint — Athén vagy Bukarest lesz.

A versaillesi békeszerződés revízióját követeli a munkásság. Az amszterdami nemzetközi munkásszindikátus — mint Berlinből jelentik — a közeljövőben ülést tart, amelyen a versaillesi békeszerződés revíziójáról tárgyalnak. Németország a konferenciára Wels Kriptient és Leypartot küldi ki.

Sir Herbert Sámuel a zsidó ujjáépítésről. Romából jelentik: Sir Herbert Sámuel a Vatikánból való kiérkezése után több újságíró felkereste lakásán és interjút kért tőle. A kormányzó kijelentette, hogy semmilyen körülmények között politikai nyilatkozatot nem tehet. Az újságírók arra kérték, hogy nyilatkozzon Palesztináról és a cionizmusról. Sir Herbert Sámuel erre hosszabb beszélgetés során kifejtette Palesztina fejlődési lehetőségeit. Elmondta, hogy az ország olyan kiaknázatlan kincsek felett rendelkezik, amelyek a mai lakosság határozatát is nemcsak élelmezni tudná, de gazdasághoz is juttathatná. A termőföldek és a földolajtelepek kiaknázása rendkívül sokat lendítené az országon. Fontos elsősorban, hogy a bevándorlás útjai megnyíljának. Herbert Sámuel rámutat asztán az utolsó idők kulturális fejlődéseire is, amelyeket a cionisták vezettek. Százhusz cionista iskola létesült az országban. Kétütemű működő tanintézetek ezek és bizonyos, hogy a terbe vett főiskola egyike lesz a világ legjobb tudományos intézeteinek.

Sulyosbodik az amerikai munkássztrájk. Washingtonból jelentik: Whoolingből érkezett jelentések szerint a sztrájkoló bányamunkások és a rendőrség között összetűzésre került sor. Az utcai harcokban tizenhárom ember meghalt, huszan sulyosan megsebesültek. Washingtoni távirat szerint Hoover államtitkár kijelentette, hogy amennyiben a vasutasok is sztrájkba lépnek, a forgalmat teherautókkal bonyolítja le a kormány.

Rathenau-állé. Berlinből jelentik: A köztársasági pártok konferenciája egy javaslatot nyújtott be a város előljáróságához, melyben abbéli kívánságuk jut kifejezésre, hogy a Könyv-állé, ahol Rathenaut megölték, Rathenau-állé nevezék el és a gyilkosság színhelyére emlékoszlopot emeljenek.

Shaw Bernard a háborúról és a békéről. Berlinből jelentik: A „Berliner Tagblatt” mostanában küldötte ki Londonba Alfred Kerrt, a hívaló író és publicistát az angol politikai és társadalmi élet tanulmányozása céljából. Kerr felkereste Bernard Shawt, a legnagyobb angol szatirikust, aki a háborúról és békéről ezeket mondta: Nerr nagy művészet, sőt a legkönnyebb, háborúban kormányozni. Ezt elvégre egy Hindenburg is megtudja cselekedni, amikor a törvény fel van függesztve és amikor mindig egy dolgot hangsúlyoz-

nak: folytatni a háborút! De ezzel nem sokat használtunk a világnak. Lloyd George is így kormányzott. Véleményem szerint az olyan férfiat, mint Clemenceau, a háború befejezése után szonnal valamilyen Szent Heléna szigetre kellene küldeni. Ami pedig Versaillest illeti, az egész ügy kész neveltség. Franciaország zsarol és tudja, hogy a békeszerződés kivihetetlen. Lloyd George is tudja, hogy Franciaország tisztában van a békeszerződés kivihetlenségével és mégis ilyen borzasztó helyzetbe szorítják bele a hatalom politikusai a világot. Shaw kijelentette továbbá, hogy az angolok érzelmei a hü francia szövetséges iránt ma valóságban sokkal rosszabbak mint Waterloonál.

Hága újraéled. A hágai konferencia — mint Berlinből jelentik — szombat óta ismét ülészik. A nemoros bizottság előke jegyzéket intézett az orosz delegációhoz, amelyben értesíti őket, hogy a tárgyalások folytathatók. Litvinov kijelentette, hogy visszatart minden olyan tanácskozást, amely az egyes államok kártalanítására vonatkoznak.

A kolera ellen. Bukarestből táviratozzák: Az egészségügyi bizottság tegnap értekezletet tartott, amelyen a kolera elleni intézkedésekkel foglalkoztak. Az előző jelentése szerint a kolera a Dobruzsai határnál be-beránduló bolgár bandák és az ukránjai menekültek hozták be az országba. A bizottság a szükséges óvintézkedéseket megtette. Carangeni községben újabb kolera megbetegedések nem fordultak elő.

Elpusztult a Mont Everest-expedíció. New-yorkból jelentik: Egy társaság néhány héttel ezelőtt arra vállalkozott, hogy meg fogja mászni a Mont Everest csúcsát, ahová eddig ember nem jutott el. A társaság hét tagja elindult. Az ötödik napon azonban a turistákat, egy európai kivételével, egy lavina elpusztította. Az élve maradt európsit Bruce tábornok vezetése alatt egy gyakorlott hegymászó társaság meutette meg.

Kolozsvár téglát szállít a királyi udvarnak. A kabinetiroda megkeresésére Kolozsvár százezer darab téglát szállított a városi téglagyárból a királyi udvarnak. A téglát a királyi palota tatarozásához fogják használni.

Betyárvilág a havasokban. A radnai havasok között már hónapok óta fegyveres banditák garázdálkodnak, akik egytől egyig mind katonaszökevények és fegyveresen szöktek át Bukovinából Erdély területére. A titokzatos rablók rövid egymásutánban több rablást és gyilkosságot követtek el. Az egyik havasi községben a vendéglőst, aki hat gyermekes családapja, megölték és pénzt elrabolták. A máriavölgyi fő résztelepen tett látogatásuk alkalmával a pénztárost, miután az a rabított pénzeket nem adta át azonnal, megkötözték és alaposan elverték. A lakást felgyújtották, a pénzesekrényeket felfeszítették és a pénkeszletet magukhoz vették. Borsán egy 15 éves kisleány meggyilkolása jelzi a gazemberek látogatását. A nyolc-öt tagból álló banda talán végnélkül folytatta volna rémuralmát a csendes radnai havasok között, ha az Ünűs lábánál fekvő Lallavölgy községben rajta nem vesztették volna. Itten hat lovat loptak a faiban, mire a károsultak egy havasi pásztor vezetésével üldözöbe veték a rablókat. Az elhajtott lovak lábnyomát követve utóérték a löközőket, akik midőn üldözőik már közelükbe értek, tüzelni kezdtek. Az első golyó a vezetőt találta, aki holtan rogyott össze. A három gazdember mivel sem törődve, a rablók után vetette magát és kettőt közülük fejével agyonverték. Kettőn elmenekültek, de az elmenekültek is sulyos sebekkel távoztak a véres csata színhelyéről. A balul sikerült lallavölgyi kaland után a radnai csendőrség megszállta a havasokat és lovasjárőrök cirkálnak állandóan a hegyi utakon. Az agyonvert banditák személyazonosságáruk megállapítása céljából a busztercei ügyészség bizottságot küldött ki a helyszínére. Az elmenekült rablók elfogatására minden intézkedést megtettek.

Korfanty a lengyel miniszterelnök. Varsóból jelentik: Korfanty tegnap elfoglalta a miniszterelnöki széket és több személyiségnek felajánlott miniszteri tárcát. Korfanty felhívást intézett az egyes pártokhoz és felkérte őket, lépjenek be a kormányba. Korfanty próbálkozásai a kormány megalkotására vonatkozólag még ezideig nem jártak eredménnyel.

Mibe kerül egy ebéd Budapestén. Egy másodrangú budapesti étterem ételárakból könnyen következtethető, hogy milyen hallatlan nehézségekbe ütközik a magyar fővárosban a kisemberek megéltetése. Egy vajás burgonya ötven korona, zöldbab 25, rizs 20, fejssaláta 35, ementhali-sajt 65, cseresznyebeftűt 75, vegyes beftűt 100, tojáslepény gombával 140, velő tojásos gombával 130, libamájpástétom 140, borjúfrizkandó zöldbabbal 150, gombás rostélyos 160, borjúpörkölt 120, egy fél rántott csirke 240, angol csőfsteak 200, párisi borjuszlet 170, bécsi szlet 170, izes palacsinta 60 korona. Egy ebéd tehát átlag ötszáz hatszáz koronába, vagyis száz leibe kerül, mert az ételárakhoz huszonöt százalékos fényűzési adót is számítanak. A kóser étermek körülbelül negyven százalékkal drágábbak.

Lucian Blaga a Tüzben. Szlovénokban most jelent meg Gömöri Jenő irodalmi lapjának a „Tüz”-nek első rotációs száma. A gazdag tartalomban bőven akadnak az erdélyi olvasókörönséget is érdekli részek. Franyó Zoltán, Lucian Blaga Kolozsváron élő román költő több versét fordította le. Az egyik költemény szeptember 10-én adjuk:

A tölgy
A deris messzeségből, egy torony mel-
lőlből ideshallom
A herangot, mely mint egy szív dobog.
És az édes szongásbaan
Ugy érzem,
Hogy ereimben nem vér, hanem csönd
[csörgedez.

*Te tölgy az őserdő szegélyén,
Miert vesz rajtam erőt
Lágy szárnyaival ennyi béke,
Mialatt árnyékomban heverek
És elbűvölés táncoló leveleiddel?...*

*... Oh, ki tudja? — Talán
Törzsedből nem sokára
Koporsót ácsolnak nekem —
És a nyugsimat,
Melyet deszkáid között küzdelek majd,
Már most előre sejttem:
Érzem, ahogy leveleid lelkeembe cse-
[pegtetik —
És némán
Hallgatom, ahogy testedben nő nő a
[koporsó,*

— Ezüstlakodalom. Volster Kálmán marosvásárhelyi elvtársunk a napokban ünnepelte házasságának huszonötödik évfordulóját. Az ezüstlakodalom, amelyen Marosvásárhely zsidó társadalmának színejeva képviseltette magát, Rosenthal József 940 lelt gyűjtött a Keren Kajemet javára. A befolyt pénzből olajfakertét nyitnak meg, amely a „Volster Kálmán és neje” nevet fogja viselni.

— Fern Andrea repülőbalesete. A hamburgi repülőpostáállomáson és az Alster partja között lezuhant a hamburg-berlini postai repülőgép. A repülőgép pilótája, Richtofen A. báró pilóta hadcsagy, a zuhanás közben szerzett sérüléseibe belehalt, az utasok közül pedig Fern Andrea, a híres és kedvelt moszinésznő, életveszedelemesen megsebesült. Fern Andreát sulyos ideg-sokkal, kéz- és lábtöréssel az eppendorfi kórházba szállították. A kiadott orvosi jelentés szerint állapota sulyos.

— Porráégett egy dunai hajó. Bukarestből jelentik: Piu Petri kikötőjében az ott horgonyzó „Maria” gőzös a benaintartály robbanása következtében tüzet fogott és teljesen porrá égett. A kár meghaladja a kétmilliót.

— Tűz a szászsebesi zsidótemplomban. Anyagiilag is érzékeny csapás érte a kis szászsebesi zsidó hitközséget. Véletlenségből tűz támadt a zsinagógában, melyet csak nehezen tudtak elfojtani. A frigszekerény és a benne volt két széfertóra, megilla és két sófár porráégett. A hitközség, amelyet a tűzkár tönkretjuttással fenyeget, eruton is segítségért fordul a többi hitközséghez, hogy indítsanak gyűjtést a szászsebesi templom felépítésére.

— Eladta a más ékszerét. Suba Károlyné kolozsvári lakos feljelentést tett Fried Ábrahám őszere ellen, aki a nála zálogban maradt harmincezer lei értékű ékszereket eladta. Az ékszerek a háború alatt kerültek Friedhez, amikor Subáné férje, aki gazdatiszt volt, bevonult, majd hősi halált halt. Az özvegy csak úgy tudott menekülni a nyomortól, hogy családi ékszerait elzálogosította. A háború után Subáné hi akarta váltani az ékszereit, de Fried előbb nem akart rá emlékezni, hogy az özvegy ékszereket zálogosított volna el nála, majd más kibuvókkal tagadta meg az ékszerek visszaadását. A nyomozás megállapította, hogy Fried az ékszereket eladta s ezért az ügyészség csalás miatt vádat emelt ellene, a vizsgálobíró pedig Fried vagyonának büntügyi zárlat alá vételét rendelte el.

— Brutális rablógyilkosság Belényes-Ujlakon. Nagyváradról jelentik: Belényes-Ujlakon tegnap ismeretlen tettesek gyilkos rablótámadást követtek el Rosinger Márton korosmáros ellen. Az éj leple alatt, amikor egy a korosmáros, mint felesége már aludtak, egy több tagból álló rablóbanda a korosmán keresztül behatolt a korosmáros lakásába s amikor a zajra Rosinger felébredt, fejével és dorongokkal agyonverték. A korosmáros felesége ura utolsó hajkiáltására rémülten vette észre, hogy körülötte mi történik s menekülni akart. El is jutott a konyháig, de a rablók utána mentek s késszúrásokkal és fejszeapásokkal őt is megölték. A rablógyilkosok ezután az egész lakást felforgatták és minden elvihető tárgyat magukkal vitték. A csendőrség széleskörű nyomozást indított a rablógyilkosok kérérekerítésére.

— A házigazda családtagjai miatt nem lehet senki kilakoltatni. Az új lakbérleti törvény homályos rendelkezései sok zavarrá adták már alkalmat. A homályos paragrafusok között legérthetlenebb az a rész, amelyet a házigazdák úgy magyaráznak, hogy lefelé s felfelé menő egyenes és oldalági rokonai kedvéért lakóikat eltávolíthatják lakásaikból. A kolozsvári törvényesek lakbérleti bizottsága tegnap délután érdekes elvi jelentőségű határozatot hozott ebben a kérdésben. Három háztulajdonos kérelmét utasította vissza a bizottság, akik az erre vonatkozó szakasz helytelen magyarázása következtében lakóik lakását saját rokonainak akarták átadni. A bizottság tegnapi határozatait után megnyugodhatnak a sok zaklatásnak kitett lakók, mert a háziur családtagjai kedvéért senkinek se kell kimenteni lakásától.

*** Borolin mentholos sósborszesz a legjobb háziszer.**

*** Értesítés!** A volt Salamon Jakab és Társa cég átváltozásáról szóló értesítésünkkel kapcsolatosan tiszteltelt közöljük kolozsvári és vidéki vevőinkkel, hogy üzletünk megnagyobbítása folyamán kolozsvári üzlethelyiségünk szűknek bizonyult, miert is kolozsvári üzletünkben egyelőre, a lakásviszonyok javulásáig, csupán detail vevőink kiszolgálására fogunk szorítkozni, míg nagybani vevőinket közvetlen tudai üzletünkben fogjuk kiszolgálni. A kolozsvári, valamint a vidéki vevőink látogatására utazókat alkalmatunk, akik gyakori látogatásaikkal, valamint tudai üzletünk gyors kiszolgálásával lehetővé fogja tenni azt, hogy t. vevőink továbbra is gyors és pontos kiszolgálásban részesüljenek. Midőn még közöljük t. vevőinkkel, hogy rendelményeket kolozsvári fiókületünk is felvesz, kérjük további szives pártfogásukat és vágyunk kiváló tisztelettel Commerz Kesreskedelmi Társaság, ezelőtt Salamon Jakab és Társa.

Halotta

As UJ Kelet

Frankfurt

Idéfut a Börségre, amely em Bórnetől kapta. keresztben állan way sinjel, a v az fanyar gyüm a szürke boltok rek között. Tal egykor a régi v martalóc zsoldos betérjenek azok amelyetben fára Szemben a nyit tessel: „virágáru bereskedők ölné beleaózt a sok idefutott ez a nica évszázadok ker még Judeg a vállal egymás namentikés, piri sokaság zsufoló zak újabb tönk gettó sötét vilá falak védtek a rablósomjuságt ben, villamosok autók és ember fehér meszelésü nyugszanak a gettó zsidói.

Régi kőfal v letromos könyve zsvárságát mutat nek. A temető most vakolják é dik zsinagógát, években került ságába. Hataln a silibusban emelt ság és szabadsá kái építette, a a falak közé, a diadalmas ragy sötét hantokra rétek zárják le mor korszakát.

A pallérok e ment és mész, fészerszámok az grádiast vonják mentális pirami hradköznek a v mégis egy kapu akik nem érzik agyságát, nem diet csontok j éreznek semmit kezéséből. Hiá a márványosill fényezett tölgy. és felöltött a k benőt udvarra genek véa nyá örökzöldek és k yaól mellett, sremlékek törn egy betűt örizn korból: a nagy namikáját még dőt kövek köz a türelmetlen s iránytűjét. Aki mető gondnoka met, évtizedek szomszedságáb Hír, elkoptak k abban fel az dött ezavaiból nek az a roko cseszefüzi az él

Egész Eu nyen régi zsid óvan, ilyen fer se Amsterdam moutnak ezeka ráblait

Temető. Ha zász gaz, be lán, sűrű lomb gyertyák csepy met kavicsok emberi izenet pillanát, amely ajándékoz, tel se esudálkozá emberi féjzalo a természet, a tévével és a n val áfeszette formálta ősi k egészen érthet

mellett a hálóba helyezték a labdát. Az élvezetes, fair mérkőzést Krüger Károly nagyváradi szövetségi bíró kifogástalanul vezette.

A kolozsvári országos bírókongresszus. Július 23-án, vasárnap este 8 órakor a Park kávéház külön termében országos kongresszusra gyűlnek össze a romániai futballbírák. A kongresszus célja közös szervezetbe tömöríteni a romániai futballbírákat és megalkotni az Országos Bírák Testületét. A kolozsvári értekezleten Nagyváradról Strasser Emil és Schmidt Béla, Temesvárról Szika János és dr. Kovács Ödön, Aradról Steinhübel Zoltán, Brassóból Czinczár Benő és Miklós, Marosvásárhelyről pedig Bakkóssy György szövetségi bírók fognak résztvenni. A kolozsvári bírói kar képviselőiben Molnár Lajos elnökön kívül Stotter Aladár, Kocz Rudolf és dr. Hirsch Elemér delegáltak az értekezletre, amelyen Kocz Rudolf, a legrégibb romániai futballbíró fogja ismertetni az új alapszabálytervezetet. A romániai bírói kar sok fontos kérdését fogja az első országos kongresszus tárgyalni.

Románia futballbajnoksága. A FSSR bukaresti központjának határozata értelmében az egyes kerületek bajnokcsapatai kiesési rendszer mellett Románia 1922. évi futballbajnokságáért küzdenek egymással.

Az első mérkőzést július 23-án Csernovitzban tartják meg Bukarest bajnokcsapata a Tricolor és a csernovitzi kerület bajnoka, a Polonia. A hevesnek ígérkező mérkőzés vezetésére a bukaresti központ megkeresése alapján a kolozsvári Bírák Bizottsága Nagy Lajos szöv. bírói küldte ki.

Atlétika

Románia atlétikai bajnoksági. Temesvárról jelentik: Az 1922. évi atlétikai bajnokság második napján két új országos rekordot állítottak fel, Bukovinszky, a TAC öreg, de szívós atlétája az 5000 méteres síkfutásban, Pável (Brasovia) és Vajna (KAC) pedig a rudgrásban javították meg az eddigi rekordokat. Részletes eredmények:

100 m síkfutás. Bajnok: Steinfeld (aradi Hakoah) 11.4 mp., 2. Zimmermann (TAC), 3. Schmidt (TAC).

400 m síkfutás. Bajnok: Steinfeld (aradi Hakoah) 52.8 mp., 2. Schmidt (TAC), 3. Kádár (Petrozsényi SC)

800 m síkfutás. Bajnok: Kozvich (TAC) 2 p. 10.2 mp., 2. Kádár (PSC), 3. Kabáts (AAC).

5000 m síkfutás. Bajnok: Bukovinszky (TAC) 17 p. 23 mp. Országos rekord! 2. Valocvici (St. R.), 3. Pumbesou (St. R)

400 m gátfutás. Bajnok: Nemes (Universitatea) 66.6 mp. Gyenge idő. 2. Anastasiade (St. R.) 3. Zsák (ATE)

Magasugrás. Bajnok: Páll (AAC) 170 cm., 2. Katona 170 cm., 3. Russa (Universitatea) és Gűök (ATE) 167 cm.

Távolugrás. Bajnok: Fisoner (TAC) 6.12 m., 2. Strözbach 6.03 m., 3. Nemes (Universitatea) 5.92 m.

Görclyvetés. Bajnok: Uitz Ujlaki (Universitatea) 48.61 m., 2. dr. Coroan (Universitatea) 45.64 m., 3. Vass (Vulcani SC) 44.14 m.

Rudgrás. Bajnok: Pável (Brasovia) és Vajna (KAC) 3.10 m. Országos rekord! 2. Barabás (Vulcani SC) 2.70 m.

Kalapácsvetés. Bajnok: Bodes (Universitatea) 38 m., 2. Wolff (ATE) 28.88 m.

gasága miatt a kereskedők a lehetőség szerint mellőzik.

A vezérigazgatóság egyik főhivatalnokai kijelentette, hogy a memorandum érveinek meggyőző hatása alatt a rövidített kereskedelmi táviratok továbbítását minden valószínűség szerint a legközelebbi hetekben újra elrendelik.

Belföld

(x) A beszarabiai gabonaszállítás. Bukarestből táviratozzák: Mosoi közlekedésügyi miniszter tegnap hosszasan tárgyalt Baulescu államinspektorral a beszarabiai zori vasútvonal ügyében, amelyet a kormány a gabonakivitel lebonyolítására akar felhasználni.

(x) Konfliktus a Szamos völgyi és a Cas a Munci között. Désről jelentik: Közel hat éve jellemt meg a népórák és közeledésügyi miniszter rendele, amely szerint a CFR örezes vonalára a különböző díjtételek után díszdíjazó: többletet számíthatnak, amelyet a Cassa Muncinak kell előírni szerint bevezetett. A Cassa Munci ezáltal hatalmas alapot létesített a CFR. díjazottak számára felállítandó jövedelmi intézmények alapítására. Az öt százalékos a szamosvölgyi magánvasút igazgatósága is rendszeresen bevezette 1920 szeptember óta, de az ilyenformán felgyűlt mintegy ötmillió lejt többlet díj felszámítás ellenére sem hajtandó a Cassa Muncinak beküldeni. A Szamosvölgyi ugyanis saját alkalmazottainak akar harminc lakóházat és munkástermet építeni, amire, ha a pécsi Bukarestba küldend, csak hosszabb idő után kerülhet sor. A Cassa Munci azonban a rendelet szövegéhez ragaszkodik és hír szerint erőlyes lépéseket tesz, hogy kormány-intervenció után jusson az ötmillió lelt.

(x) A bonkonvertálási tárgyalások. Párisból táviratozzák: A „Liberté” írja, hogy Georgiu román delegátus tegnap Párisba érkezett, hogy a bonok konzolidációjára vonatkozó munkálataiban segítkezzen Antonescu meghatalmazott miniszternek. Georgiu államtitkár fontos és teljeshalmu meghatalmazással utazott Párisba. A „Jurnal des Debats” mai számában hosszabban foglalkozik Románia pénzügyi helyzetével.

Külföld

(x) Újabb megindult az osztrák-magyar állatkereskedelem. Bécsből jelentik: Hosszas tárgyalások eredményeképpen Ausztria és Magyarország között újabb megindult az állatkereskedelem. Az elmúlt héten ratifikált magyar-osztrák gazdasági egyezmény az osztrák fel számára havonta 3000 darab marha kivitelét biztosítja. A kormány eddig csak Németországba engedte meg a marhakivitelt, amely hétfő óta már tényleg folyamatban is van. Hétfőn és csütörtökön jelentkezett először a budapesti állatvásáron az osztrák vásárló, a Wirtschaftsverband sugyancsak az osztrákok részére vásárol az Állatértékesítő R. T., a magyar mezőgazdák szövetségének vállalata, amely Ausztriától felhatalmazást kapott, hogy részére a kontingens keretein belül a budapesti állatpiacon marhákat szerezzen be. A magyar-osztrák egyezmény feltételei értelmében a kontingentiált állattenyiség szállításában csak azok részesedhetnek, akiknek erre az osztrákok adnak engedélyt: a magyar kormány csak az ő engedélyük ellenében állítja ki a kiviteli levelet. Az állatkereskedői érdekeltség a gazdák Állatértékesítő R. T.-ával már most igen erős harcban áll a kiviteli kontingensben való részesedésért. Új versenyzőkként jelentkeznek a kontingensért a megyék, úgy hogy a kormány máris szükségét látja annak, hogy a kivitel megfelelő hányadát az osztrákok hozzájárulásával a vidék számára biztosítsa. A megegyezés nem kis mértékben érinti a román állatkivitel sem, mert mint annakidején megirtuk, a román kormány külön engedélye alapján Ro-

mániából jelentős mennyiségű vágóállatot szállítottak Bécsbe.

(x) Bankjegynyomdát állítanak fel Magyarországon, amely az utóállamok papírpénzét is nyomni akarja Budapesti tudósítónk jelentik: A magyar államjegyek nyomását — miat ismeretes — a zürichi Orell-Füssli cég kapta meg. Az Orell-Füssli cég megbízatása a nagy budapesti grafikai intézetek elcsesztette, mégis nem az ő akciójuk eredménye az, hogy Budapesti bankjegynyomda létesül. A magyar államjegyek Svájcban való előállítását a magyar valuta romlásának eredményeképp is egyre súlyosabb valutáris terhet jelent az államnak: ez az oka annak, hogy a bankjegyek Magyarországon való előállítását előrelátóan már a legközelebbi hónapokban el kell kezdeni. A magyar bankjegynyomda létesítését és felszerelését előkészítő tárgyalások már előrehaladt stádiumban vannak. A vállalat már a napokban alakul meg, a legmodernebb bankjegynyomó gépek már utabban érkeztek Amerikából Budapestre, a budapesti bankjegynyomda tervezéséről már tavasszal megnyitja a tárgyalásokat a vállalat 30 000 dollár alag tőkével létesül, amelyben az amerikaiak 40 százalékat részesek. Rájuk kívül részes lesz a vállalkozásban a magyar kincstár és a Palás-iroda is. A bankjegynyomda bankári teendőit a Magyar Földhitelintézet végzi. A budapesti bankjegynyomda felszerelése és teljesítésének befejezése olyan lesz, hogy a nyomda az utóállamok, valamint az orosz határszélén alakult új államok és Törökország szükségletét is el tudja látni. A bankjegynyomda mindeme államoknak bankjegynyomdái létesítésért pályázni is fog.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A Szinkör mozgóban. Csütörtökön az Ufa-gyár kedves újdonsága Ruth asszony két férje, pompás filmkomédia, címszereplője: Henny Porten, a komikai muzsa bájos kedvence, a nevetni szeretők dédelgetett stálya. Mint elcsöppent szobába a belopkodó arany napsugár, úgy lövel bele ebbe a kis filmre mekbe, a szellemes, színpadképző, finom előny humor, nemcsak a lehetetlen helyzetek alkalmazásával, hanem valódi, művészi komikummal akarva felvidítani a nézőket, feledtetni kellemes perceket szerezve a csengő kacagástól hangos nézőtérben. A látványos vídám történetke néhol a tragikum határán jár és Ruth asszony, kit Porten utólagos-tenetlen művészetével alakít, addig játszott pajkos haragszomrád-játékot férje urával, míg majdnem lángba borult boldok kicsiféreknek nyugalmára és alig-alig tudta csak a félreértéseket eloszlatva visszahódítani a büszke férfit. Péntek, szombat, vasárnap a fáradt halál. Drámai filmköltemény. A bukaresti Apollo filmvállalat reprezentatív remeke. Mesés látványosság, mely három világrészben játszik.

Pénteken teljes új műsor a kerti kabaréban. Szencsáción változatos műsor lesz pénteken este a magyar színház kerti kabaréjának. Egész tömege a legújabb újdonságoknak, mókákra, tréfáknak és magánzámoknak fogja a közönséget szórakoztatni az új műsorban. A péntek a következő napok műsorának kiemelkedő számai Nem tudom a nevét: Karinty Frigyes tréfája Gózonnal és Izsóval a fészerepben. A hártás: Berky Lili-vel és Gózon Gyulával, Falu végén kurta kocsmá: Pótfi-Hévesi-Nádor daljátéka, Az ökör: Zilahy Lajos paraszttörténete Szücs Nelly és Nagy Gyula alakításával, Vieszaköröm az iskolapénzt: Karinty Frigyes komédiája Gózonnal, Izsóval, Réthely-vel, Felhő Ervin-vel, Oláh Ferenc-vel, Mihályfi-vel a nagyszerű kabinet figurákkal. Ezek-kivül teljesen új kipróbált nagyszerű magánzámokat adnak elő Berky Lili, Szücs Nelly, Gózon Gyula, Felhő Ervin stb.-ek. Kedvezően idő esetén az előadást a színházban tartják meg.

Színész nem ember és Rendez-vous ma csütörtökön. A kerti kabaré ma esti műsorának kiemelkedő változása A színész nem ember és Rendez-vous műsoralkotása. Mindkét darab fészerepben felép Berky Lili és Gózon Gyula.

Felcélis szerkesztő DR. MARTON ERNŐ Kiadó: KADIMA nyomda és kiadóvállalat R.T. Szerkesztőségi telefonszám 977.

Central Buffet Színház után az élite közönség találkozó helye

KÖZGAZDASÁG

Ősszel telefonálni lehet Erdélyből Bukarestbe

Továbbítani fogják a rövidített kereskedelmi táviratokat is

Az Új Kelet tudósítójától Erdély gazdasági életére nagyfontosságú hírt közölnek Bukarestből. A posta és táviró vezérigazgatóság főnöke, Cerkez vezérigazgató kijelentette, hogy legkésőbb

két hónap múlva Erdély és a regát között közvetlen telefon és táviróösszeköttetést létesítenek.

Erdély, de főleg a Bihar gazdasági szervezetei nemegyszer fordultak memorandummal a kormányhoz, amelyben sürögősen kérték a közvetlen telefonösszeköttetés megteremtését, ami nélkül az egyesített ország-részek között tökéletes gazdasági kapcsolat nem képzelhető el. A telefonösszeköttetés hiányát nemcsak az ipari és kereskedelmi vállalatok, de a magnások és az erdélyi sajtó is erősen megérezte, de eddig ismeretlen okokból a telefonösszeköttetést még mindig nem teremtették meg. Cerkez vezérigazgató, a késedelem okairól a következőket mondotta:

A különböző és gyakori kéreéseknek és sürgetéseknek már régen eleget tettem volna, ha rendelkezésemre állott volna a szükséges felszerelési anyag, illetve annak beszerzéséhez szükséges pénz. Még e év februárjában Svájcban és Franciaországban megrendeltük a szükséges felszerelési anyagot, amely azonban mindmáig nem érkezett meg. Svájcban ugyanis félmillió svájci frankot, Franciaországnak pedig két és félmillió francia frankot kellett volna fizetni. A pénzt a vezérigazgatóság csak most kapta meg és a szállítmányok ilyenformán még e héten megindulnak. Most már a meghatározottban ígérem, hogy Erdély és a regát, illetve Bukarest között a közvetlen telefonösszeköttetést rő-

vid időn belül, legkésőbb október elsején létrejön.

A vezérigazgatósághoz több ízben papasz érkezett, hogy a romániai táviróhivatalok nem fogadják el az ugynevezett rövidített kereskedelmi táviratokat. Háboru előtt ugyanis nemzetközi megállapodás jött létre a kereskedők között, amely a táviratok által való érintkezést lényegesen meg-rövidítette. Rövid szavakat és különböző jelzéseket állítottak össze, amelyek mindgyikének több mondatra terjedő értelme volt és ezeket szótárszerűleg kis nyomtatott könyvecskékbe foglalták össze. Az ilyen rövidítések alapján küldött táviratok rövidke, nagyon sokat kifejezők és mégis ocsók voltak, ami természetesen nagy mértékben segítette elő a kereskedelmi érintkezést. A háboru természetesen az érintkezés: eme hasznos formáját is megszüntette, de a háboru befejezése óta már majdnem minden európai állam visszafért ehhez a rendszerhez. Egyedül Romániában gördítettek a rövidített kereskedelmi táviratok újrafelvételé elő akadályokat, azzal az indokolással, hogy

a titkos jelzések esetleg politikai szempontból veszélyes közléseket tartalmazhatnak.

Az érdeklét kereskedő testületek ezért memorandumot nyújtottak be a távirók vezérigazgatóságához, amelyben részletesen kifejtik, mennyire téves az igazgatóság felfogása. A jelzéseket tartalmazó szótárakat ugyanis háboru előtt is átgyújtották a postahivataloknak, amelyek ilyenformán szigorúan ellenőrizhették ezeket a táviratokat. A memorandum főleg a küszöbön álló nagy gabona-exportra hivatkozik, amelyet bizonyára gyorsabban és kényelmesebben bonyolítanak le a gabona-exportörök, ha rövidített távirataikat a román posta továbbítaná. A rövidítés nem is jelent anyagi hátrányt az államra, mert a rövidítések célzerűsége miatt, a táviratok száma lényegesen megnövekedne, míg ma a kereskedelmi táviratokat, azoknak drá-

A Kolozs-ság, cluj bejegy- telettel meghív- e. 11 órakor Cluj Rt-nak Str. Mer- gatóságí termébe

I. évi rend

- 1. Az iga leti évről. 2. Felügy izleti évről. 3. Az 192 gálása és mérle 4. Az iga zottságnak felme 5. Az ala \$-nak módosítás 6. Igazga 7. Felügy 8. Az iga 750,000 lejt kite leire való feleme 9. Esetleg

Megjegy- a részvényes ny kes még le ne közgyűlést mege Polgári Takarék Memorandulul 3

Mérlegsz let lei 201.75, 388.502.57, inga zés lei 40.000- tüstölt hus lei 1 vesztéség lei 1.044.095.43. Teh hitelezők lei 2 1.044.095.43.

Eredmény ségek lei 76.76 zakkölcsönlei 7. Nyereség: Sert lei 600.—, veszt lei 162.752.97. Cluj, 1922

A Polgár társaság kolozs telettel meghív 12 órakor Cluj alatt az intézet tartandó

rendkívü

- 1. Három 2. Egy f lasztása.

Megjegy részvényes gyak tanúsága szerint igazolt részvény nyelt összes mé együtt a közgyű 12 órájáig a helyezte.

Cluj, 1922

Engros. Old baz Feiner Tes Be

Vászon Tennis Ne cégm Unir

Szarut, szaru és csontot, v hulladékot Szaru- és csont

egy gyár jéggyá Princz Te Gépgyár

Meghívó.

A Kolozsvári Hízlalda Részvénytársaság, cluj bejegyzett cég t. részvényeseit tisztelettel meghívjuk az 1922. július 27-ikén d. e. 11 órakor Clujon a Polgári Takarékpénztár Rt.-nak Str. Memorandului 3. szám alatti igazgatóságai termében tartandó

I. évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

- 1. Az igazgatóság jelentése 1921. üzleti évről.
2. Felügyelőbizottság jelentése az 1921. üzleti évről.
3. Az 1921. évi számadások megvizsgálása és mérleg megálapítása.
4. Az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak felmentvény megadása az 1921. évről.
5. Az alapszabályok 5., 20., 22., 30. §-nak módosítása.
6. Igazgatósági tagok választása.
7. Felügyelőbizottság választása.
8. Az igazgatóság javaslata a társaság 750,000 lelt kitevő alaptőkéjének 3,000,000 leire való felemelése iránt.
9. Esetleges indítványok.

Megjegyzés: Szavazati jogot csak az a részvényes gyakorolhat, aki részvényét összes még le nem járt szelvényeivel együtt a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig a Polgári Takarékpénztár Rt. cluj cégéél, Str. Memorandului 3. szám alatt letétbe helyezte.

Mérlegszámla: Vagyon. Pénztárkészlet lei 201,75, sertésállomány értéke lei 388,502,57, ingatlanok lei 370,000, berendezés lei 40,000, lakarmány lei 69,008,74, füstölt hus lei 19,292, adások lei 23,000, veszteség lei 134,090,44. Összesen lei 1,044,095,43. Teher: Tőkeszámla lei 750,000, hitelezők lei 294,095,43. Összesen lei 1,044,095,43.

Eredmény számla: Veszteség. Költségek lei 76,170,56, dögvész lei 79,150,20, zárlatköltségek lei 7,426,21. Összesen lei 162,752,97. Nyereség: Sertésekben lei 28,062,63, házber lei 600, veszteség lei 134,090,44. Összesen lei 162,752,97.

Cluj, 1922. július 19-én.

Az igazgatóság.

Meghívó.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság kolozsvári cég t. részvényeseit tisztelettel meghívjuk 1922. július 29-én d. e. 12 órakor Clujon, Str. Memorandului 3. szám alatt az intézet igazgatósági tanácsstermében tartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Tárgysorozat:

- 1. Három igazgatósági tag választása.
2. Egy felügyelőbizottsági tag választása.

Megjegyzés: Szavazati jogot csak oly részvényes gyakorolhat, ki a részvénykönyv tanúsága szerint legalább négy héttel előbb igazolt részvénytulajdonos volt s aki részvényeit összes még le nem járt szelvényeivel együtt a közgyűlést megelőző 3-ik nap déli 12 óráig a részvénytársaságnál letétbe helyezte.

Cluj, 1922. július 19-én.

Az igazgatóság.

Engros. Olcsó bevásárlási törzsrövid, bazár, galanterie cikkekben. Feiner Testvérek, Cluj, Unió-u. 11. Bent az udvarban. 1303

Zepher Ingblousok

Vászon öltönyök, Tennisz nadrágok 1330

Neumann M.

cégnél, Cluj, Piata Unirii No. 14. Főter

Szarut, száruhegyet, agancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű timár-bulladékokat legmagasabb napi árban vásárol. Szaru- és csontárugyár Rt. Cluj 1310

Olcsón eladó! egy első Brünni Gépgyár gyártmányú teljes jéggyári berendezés. Príncez Testvérek Vasöntöde és Gépgyár R.-T. Szatmár-Németi. 4205-1

Valutapiao Julius 19-én

Table with columns: TÖZSDÉK, Lei, osztr. kor., márka, fran. frank, svájci frank, lira, osztr. kor., magy. kor., font sterl., dinár, leva, lengy. márka, dollár, holl. forint, török font, svéd kor. Rows include Bukarest, Bécs, Prága, Berlin, Zürich, Paris, Budapest.

Kereskedők és viszontelárusítók figyelmébe!

2 vagon olasz céna érkezett, garantált 400 yardos la. márkák. Szállítunk legolcsóbb napi árban postai szétküldéssei.

Gutfried és Herskovits Oradea-Mare, Piata Unirii 12. - Telefon 211.

GRÜNWALD-ÜVEGCSISZOLDA

ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR

ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16

Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek

Tükörüveg megérkezett! Ujrafoncsorozás Finntükrök raktára

NYUGÁGYAK

Weisz Kálmán, Oradea-Mare, Nagypiac-tér 10. Telefon 905.

kívánatra egyes drbként is bár-hova gyári áron szállítottunk kartámlával, lábrésszel prima vászonnal 250,-, vászon nélkül 150,- lei ellenében 0000

MODERN ÜVEGCSISZOLDA

ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR

PÉCHY és TÁRSA

Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Saguna (Kapacinus-u.) 20. 0000000000000000 1381

készíti a legszebb tükröket és butorüvegeket minden méretben és mennyiségben

Ujrafoncsorozás! Kérjen árajánlatot!

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co

kötött, szövött, rövid és norinbergi árak nagykereskedése Oradea-Mare-Nagyvárad, Nagypiac-tér

Graef és Slift gyártmányu 45 HP.

benzinmotor,

iparvágányhoz

konstruálva, továbbá 9 kilométer, alig használt 7 kilogrammos sinpár a hozzávaló hevederekkel, csavarokkal, szegecsekkel és 4 drb tűzifaszállításhoz felszerelt vagon eladó.

Kereskedelmi és Mezőgazdasági Rt. Máramarossziget

Sürgöncim: Bormező. Telefon 114.

GANZ

Piata M. Viteazul Széchenyi-tér 41. sz. (Széki-palota). Elvállal elektromos világítási- és erőátviteli berendezéseket. Izzólámpák, ilylámpa szénpálcák, szerelési anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron. Költségvetéseket és felvilágosításokat díjtalanul nyújt. Telefon 403. 1280

Fürdőszekzonra

fürdőtrikót, lepedőt, törülközőt, frottiranyag szükségleteit előnyösen beszerezheti

Heller,

Weisz és Molnár

divatruházában (Cluj, Wesselenyi-u. 6.) Gyermektrikó és zokniból nagy választék békebelli minőségben. 1334

Agyag és Vegyipar Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontzsirt, műtrágyát, szappant, kocsikenőcsöt, gépszirt, téglát stb.

Vesz: csontot, száraz és vizes huslást, nyers és olvasztott fagyut.

ÁTUTALÁSOK!

a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a

Forgalmi Bank Rt.

Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombardkölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatnak. Telefon 1-69 és 7-25.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket egyszeri közlés díja... 10 lejtől... 2 lejtől...

Oly egyedülálló zsidó házvezetőt keresek, ki a teljes házvezetésben és szakácsnői teendőiben járatos...

Szakképzett papírkereskedő segédet ki a nyomtatvány kalkulációt érti, felvesz Boros papírkereskedés Kolozsváron.

Üveg és porcellán régi jól bevezetett kereskedésben olyan üzletvezető társ keresetlik aki e szakmában gyakorlati bír.

50-60000 lejell társ keresetlik jó forgalmu nagyközségben egy rövidáru üzlet nagyobbitásához. Leveleket 50.000 lejeligére a kiadó továbbítja.

Perfekt román és magyar helyesírást tudó leány elsőjére állást keres. Cím a kiadóban.

Veszek ócska főrühait jó árban. Minoritán-utca 4. sz. hátul az udvarban Jakab Adolf.

Fűszeresség aug. 1-ére állást keres. Megkeresést »Szakképzett« jellegre a kiadóba kerek.

Szakmában járatos tisztviselő kiadóhivatalunkban felvétetik.

Bocskor, musotály, felsőbőr és szilgyártóháló... állandóan nagy készlet késznyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett.

SÁMSON-BÖRGYÁR Gyöngyár-utca 1. Gyorsáru raktárral szemben. Telefon: Gyár 56, lakás 8-87. szám.

Pályázat. A Piskolt-iz. hitközség egy megücsedett metszői állásra pályázatot hirdet. Megkivántatik, hogy jó előimádkozó möhl és sochedebodek legyen valamint a rituális fűrdőt kezelje.

Pályázat. A 35 családból álló zsanisziói aut. orth. izr. hitközség az üresedésben levő előimádkozó metszői állásra pályázatot hirdet. Fizes mégegyezés szerint, természetbeni lakás, szokásos mellékjövdelemmel.

Máramarosi Takarékpénztár Rt. Sigethul-Marmatiel (Máramarossziget) Alapítva 1898.

Távíratcím Máramarostakarék. Idegen pénzek vétele és eladása. Átutalásokat eszközöl a bel- és külföld bármely piacára a legelőnyösebb feltételek mellett.

Megnyílt! Megnyílt! Parkettlanc Derüs hangulat minden este a Dacia-Barban Cluj-Kolozsvár legdíszingyáltabb szórakozóhelye.

Munkanélküliek!

Szedjenek hársfavirágot, szikfü-teát és más gyógy-növényeket Magas árat fizet érte a „RÓZSA“ nagydrogueria és vegyészeti gyár rt. Cluj, Str. Londrei (Hosszu-u.) 21 Lloyd 201 1329

Sörkedvelők kedvenc itala a fölülmulhatatlan minőségű világos Monostori-Sör és a barna Apát-Sör különlegesség Kapható mindenütt!

Uniunea Comerciala Rt. Központ: Bukarest Alaptőke: 25,000,000 Lei Fiókok: Galați, Jassy, Constanta, Craiova, Chisinau, Cernăuți, Timișoara és Cluj, Strada Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 32.

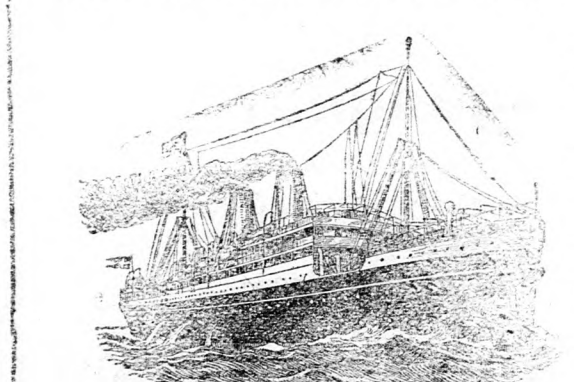
Utóleveleket 48 óra alatt láttatoz. Felvesz hirdetésekét és fényreklámhirdetéseket. Fodtásokat elvgez »RECLAMA«, Piata Unirei 4. I. emelet. 2917-1

Ernemann-Werke, Dresden fénypépezési gépek és lemezek Befa (vorm. Dr. Schleussner) Berlin Aristo-, celloidin-, gáz-fény és bromézást papírok Tip-Top chemische Werke, Wien fénypépezési vegyszerek gyári lerakata Segesváry és Társai cégél, Cluj-Kolozsvár Str. Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 25. -- Eladás nagyban és kicsinyben. 8ötétkamra díjtalanul. 1283

בארטיק אמעריקאן דיניע

ענערדא פערטערעמאג פיר רומעניען... בוקארעסט, קאלעא גרוינעצער נומ' 141 (האטעל קארנא) סוקור סא'א : בוקארעסט, קאלעא גרוינעצער נומ' 141 (האטעל קארנא) סעלעראמארעסט: בארטיק דיניע בוקארעסט. אויך פילאלען און נאנן רומעניען.

עם ווער דייע אללעמעניע איינפערקומקייט דארטן געלעקט, או אלע אמעריקא אויך קאנאדא רומעניע וואס וויללען צייט געליר, מוזע ערשפארען אויך וך ניש לאנג אויך דער רומעניען, אללע וך נור צו אוועק קאנטור ווערען.

מיר זענען פאם אמעריקאנישען קאנולאטע מיט דעם דורכ-פודרען דער רעגיסטרירונג בעפאלר מעכטיגט ווארדען פאר דער ווארטע 23-1922. דער פאר זאל וך יעדער וואס ווילל שטעל פארדען צו אוי ווערען, מיר וועללען אויס און יעדער בעצעהונג נאנן איז זאנסט בעהילפליך וין מיר ער זאל ווע אס נישטען צו ווייט פערוארדען קומען קענען.

Irógépek és kellékek... Finkler Antal Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi tér) 49. Telefon 433.

Kész hálószobák - gyál árban kaphók Antal Ernő, Cluj, Str. Moldovai (Varga u.) 8. 41661

Befőttes és ugarítás üvegek megérkeztek Eisenstädler Fülöp volt Lakatos-ruház Str. Regina Maria v. Deák F.-u. 18. Footballabda 99- leltől Gyermekekoci 350- „ Rővid kötött és gyermekjáték áru nagyban is kapható. 1388

Budapesti Weni VII., Rákóczy-ut 6. és 1276 I. Rotenturmstrasse 27. számú házzink mián egy a darabárú, mint vegorabomány forgalmat Románia, Magyarország és Austria között 5-10-15 napi hetárón belül - köibér kikötése mellett - sikerül lebonyolítanunk. Ugyszintén határód mellett vállaljuk a német cseh és olasz szállítmányokat. Deutsch Testvérek nemzetközli szállítási vállalat, Cluj, Piata Unirei 26. Fiókok: Oradea-Mare Rimnăneul u. 12 Orsova, Dunapart. Saját expositórák: Bruck, Hegyeshalom, Moson, Szolnok, Biharkeresztes, Békéscsana, Kőtegyán, Biharpuspöki.

Cukorkás üvegek érkeztek László de Nuszabácher cukorka és csokoládé raktárába Cal. Regele Ferdinand 31.

Barátkai telepünkön jó minőségű gázégetésű építkezési mész vegtétételekben jutányos áron kapható. Megkeresések »Promethéu« bányá és ipar rt. központi irodájához, Oradea-Mare, Sirol Cerbilor (Szarvas-sor) 1. intézőndök. 4218-1

A cipőimport teljesén megszűnt mert a Renner Testvérek és Társai Börgyár Rt., Cluj-Kolozsvár gyárt mindenféle férfi, női és gyermek-cipőt szines és lakkbőrökből is a legolcsóbb kivitelben!! 1301

IFJU KELET Zsidó Ifjúsági folyóirat Előfizetési ár egy évre 80 lei. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda Cluj-Kolozsvár, Str. Barabás u. 1. P. P. - Brassai-utca

Kelet telefon... Zsidó f... 1. évfolyam, 1

Zsidó f... Sokáig kellett hitközségnek ism nyilvánosságra apdetni. Már már azt társadalom a betelenségével fogja v testének pusztulá hitközség azonban hang szerepét a eredmény lassan Erdély zsidóságá megozdu'óban a hír a három le hitközség tilakoz Nagybanya és ille a dícséret. akik felemelték a beszeresi tend lelkiismeretlens rongyokra akarj délyi zsidóságnat tépött egységét.

Jól ismerjük ket és motivumai veszedelme deettette. Alantassak ismeretienek az áhitott eredmény ségének szédar materiális erej egyéni ambicióik, sek érdekében. Nagy átok fogd sógor-kom-politák sülyeszteni s Tiz vagy husz á stallumra vágyik közégi elnököt délyi zsidóság n elsőpört tisztég nekik arra, hogy gének árán is ké lést, az állást. A tétlenül »főbb a derék gabbajok gabbajok akarn kép nem meg egy séges hitköz szan új hitkö ahol aztán a ré urak lehetnek jár. Hogy ezze eszközt adják hogy ók azok, havinát a zsidó ségének tönkre ók szél!

és csak ter teroci »közponi, közponi, hogy jórésze egyáltal merai hivatalos erejével támog ködést. Csak a dezronak az egy tehetetlen, törp között legaláb elismeri majd és mindez ren ószintén rukkó csak beosülete nekem zsidó Sulchan Árucl akarok lenni, én központi ki várhatna atoktól a zsidó ambicióik érde a zsidóság eg egységnek fö a csunya jától burkolni. És ték a hitéle maszkját.

A kolozsv zött épen elé szombatot non ehot megszég